Correctievoorschrift vwo

2021

tijdvak 1
maandag 10 mei
07.30 - 10.30 uur

Geschiedenis

Inzenden scores
Verwerk de scores van alle kandidaten in het bijgeleverde programma Wolf.
Zend de gegevens uiterlijk maandag 7 juni mei 2021 elektronisch naar het ETE.

Het correctievoorschrift bestaat uit:
1 Regels voor de beoordeling
2 Algemene regels
3 Vakspecifieke regels
4 Beoordelingsmodel

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 30, 31 en 32 van het Landsbesluit vwo-havo-vsbo d.d. 23-06-2008 (PB. 2008, no. 54).
Voor de beoordeling zijn de volgende passages van bovenvermelde artikelen van het Landsbesluit van belang:
1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door het ETE (Examenbureau).
2 De directeur doet de van de examinator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de gecommitteerde toekomen.
3 De gecommitteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door het ETE (Examenbureau).
4 De examinator en de gecommitteerde stellen in onderling overleg het aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
5 Komen zij daarbij niet tot overeenstemming, dan wordt het aantal scorepunten bepaald op het rekenkundig gemiddelde van het door ieder van hen voorgestelde aantal scorepunten, zo nodig naar boven afgerond.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen van toepassing:

1 De examinator vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examinator en door de gecommitteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, .., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden

toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;

3.4 indien slechts een voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;

3.5 indien meer dan een voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd worden, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;

3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;

3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;

3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen.

4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Voor een juist antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal punten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan een antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.

5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar een keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.

6 Eenzelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.

7 Indien de examinator of de gecommitteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij dient de fout of onvolkomenheid wel mede te delen aan het ETE. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen door het ETE rekening gehouden.

8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.

9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer. Dit cijfer kan afgelezen worden uit omzettingstabellen die beschikbaar worden gesteld door het ETE na de bepaling van de definitieve cesuur.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen Geschiedenis vwo 2021 eerste tijdvak kunnen maximaal 77 scorepunten worden behaald. Het examen bestaat uit 31 vragen.

Voor dit examen is de volgende vakspecifieke regel vastgesteld:
Vakinhoudelijke argumenten moeten afkomstig zijn uit gezaghebbende, wetenschappelijke publicaties.

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores

Aan het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt 1 scorepunt toegekend.

Staatsinrichting

1 maximumscore 2

De juiste combinaties zijn:

2-a
4-b
1-c
5-d
3-e

Opmerking: Als door het wegstrepen van één foutief geplaatste letter een verder foutloze reeks ontstaat, wordt één scorepunt toegekend.

2 maximumscore 4

Voorbeeld van een juist antwoord:

- Met bron: In het Atlantisch Charter van 1941 was het zelfbeschikkingsrecht voor alle volkeren opgenomen en Nederland had dit handvest ondertekend. 2
- Zonder bron: De radiorede stimuleerde vooral bij de ontwikkelde Antillianen het verlangen naar meer politieke zelfstandigheid, gelijke burgerrechten en algemeen kiesrecht. Politieke partijen die hiervoor streefden werden opgericht en in 1948 was het zover. 2

3 maximumscore 2

Voorbeeld van een juist antwoord:

- Politiek: Nederland werd in de Tweede Wereldoorlog bezet door Duitsland. De Antillen daarentegen bleven vrij en bleken van groot strategisch en economisch belang voor de geallieerden. Hierdoor verbeterde de positie van de kolonie ten opzichte van Nederland. Het zelfbewustzijn en het verlangen naar meer politieke zelfstandigheid en gelijke burgerrechten groeide bij de ontwikkelde Antilliaan. Verschillende politieke partijen werden toen opgericht. 1
- Staatsrechtelijk: In 1948 zorgde een grondwetswijziging ervoor dat de Overzeese gebieden autonoom land werden met een nieuwe naam, 'de Nederlandse Antillen'. 1

Andere voorbeelden:

- In 1951 kwam de Eilandenregeling Nederlandse Antillen, de ERNA, tot stand. 1
- In 1954 werd het Statuut voor het Koninkrijk Der Nederlanden ondertekend. 1

Vraag	Antwoord	Scores

4 maximumscore 3

Voorbeeld van een juist antwoord:

- Omdat verkiezingen een landsaangelegenheid zijn. 1
- Het waarborgen van de rechtszekerheid en deugdelijk bestuur is de verantwoordelijkheid van de koninkrijksregering (RMR). De RMR was van mening dat hier het functioneren van de democratische rechtsstaat in het geding was. Volgens het Statuut mocht zij ingrijpen. 2

5 maximumscore 3

Voorbeeld van een juist antwoord:

- De eilandsbesturen bleven ondergeschikt aan het landsbestuur. / De Landsregering behield de rechten van goedkeuring en vernietiging van eilandsverordeningen. 1
- Er stond niet precies aangegeven welke zaken wel en welke zaken niet door de eilandsbesturen geregeld zouden worden. 1
- Eilandsbegrotingen moesten worden goedgekeurd door de landsregering. 1

6 maximumscore 2

Kern van een juist antwoord:

- De klassieke grondrechten eisen onthouding van de overheid, een vrijheid van staatsinmenging.
  Bij de sociale grondrechten wordt juist overheidsoptreden verwacht. 1
- Sociale grondrechten zijn niet bij de rechter afdwingbaar; klassieke grondrechten wel. 1

7 C

8 maximumscore 2

Kern van een juist antwoord:

- Het is democratisch omdat burgers kiezen wie het land regeert en de meerderheid beslist. 1
- Het is een rechtsstaat omdat iedereen zich aan het recht moet houden: burgers, organisaties en overheid. 1

9 maximumscore 2

Kern van een juist antwoord:

- De regering maakt de wetsontwerpen die door het parlement goed- of afgekeurd kunnen worden, namelijk de landsverordeningen. 1
- De regering kan wetten (regels) maken zonder tussenkomst van het parlement, namelijk de landsbesluiten h.a.m. En de ministers zijn bevoegd tot wetgeving, ministeriële regelingen. 1

Vraag	Antwoord	Scores

10 maximumscore 2

Voorbeeld van een juist antwoord is, twee van de volgende, voor elk 1 punt:

- De president is de leider van de Amerikaanse staat en minister-president tegelijk.
- Hij is politiek gezien aan niemand verantwoording schuldig. Ook niet aan het congres.
- Hij heeft het vetorecht.
- Hij benoemt en ontslaat de ministers naar eigen willekeur.

11 C

12 maximumscore 1

Baas in eigen huis.

13 maximumscore 3

Voorbeeld van een juist antwoord:

- De partners regelen zelfstandig eigen zaken maar Nederland kan ingrijpen. 1
- De partners zijn gelijk maar in de koninkrijksregering heeft Nederland de grootste vertegenwoordiging. / Alle Nederlandse ministers met alleen 1 gevolmachtigde minister van Curaçao en 1 van Aruba. (Na 10-10-10 kreeg ook Sint Maarten 1 gevolmachtigde minister. 1
- De partners steunen elkaar wederzijds maar vooral Nederland geeft de bijstand aan de overige partners. 1

14 maximumscore 3

Voorbeeld van een juist antwoord:

- Aruba. 1
- Om zijn Aparte Status te krijgen, moest Aruba ermee instemmen om in 1996 onafhankelijk te worden. 1
- Aruba werd *niet* onafhankelijk in 1996. 1

15 maximumscore 3

Voorbeeld van een juist antwoord:

- Oorzaak: In het referendum van 1993 kon de bevolking kiezen voor meer zelfstandigheid ten opzichte van Nederland. 1
- De bevolking liet, tot verbijstering van de Antilliaanse politici, zien dat het geen verandering wilde in de relatie met Nederland. 1
- Gevolg: Vanaf die tijd ging de Nederlandse regering zich actiever met de Antillen bezig houden en dus meer ingrijpen in het Antilliaanse bestuur. 1

Vraag	Antwoord	Scores

16 maximumscore 3

Voorbeeld van een juist antwoord.

- De corruptie. 1
- Oorzaak: De media voldoen *niet* voldoende aan hun waakhondfunctie en kritische functie in het democratische gebeuren, waardoor corrupt politiek handelen en misstanden onvoldoende aan de kaak worden gesteld. 1
- Gevolg: Daardoor is het noodzakelijk om via wetgeving in de Staatsregeling, die onpartijdig is, het corrupt handelen en misstanden te bestrijden. 1

Oorlog en vrede

17 maximumscore 2

De juiste volgorde is:
4, 3, 1, 2, 5

Opmerking: Als door het weglaten van één foutief geplaatst nummer een verder complete en foutloze reeks ontstaat, wordt 1 scorepunt toegekend.

18 maximumscore 2

Voorbeeld van een juist antwoord:
Frankrijk verloor de oorlog en moest daarna een vernederende vrede sluiten waarin zij de provincies Elzas en Lotharingen aan Duitsland moest afstaan. Deze oorlog zorgde voor veel wrok bij de Fransen, die op een revanche hoopten. De spanningen tussen Frankrijk en het Duitse Rijk zouden uiteindelijk leiden tot de Eerste Wereldoorlog.

Opmerking: Voor deze vraag kunnen 2 of 0 scorepunten gescoord worden.

19 maximumscore 2

De juiste volgorde is:
4, 3, 5, 2, 6 en 1

Opmerking: Als door het weglaten van één foutief geplaatst nummer een verder complete en foutloze reeks ontstaat, wordt 1 scorepunt toegekend.

Vraag	Antwoord	Scores

20 maximumscore 3

- Oprichting van de Volkenbond (op initiatief van de Amerikaanse president Wilson.) 1
- Opstellen van het 'Atlantisch Handvest' (tijdens WO II door president Roosevelt en premier Churchill.) 1
- Oprichting van de Organisatie der Verenigde Naties (VN). (Opgericht In juni 1945 als uitwerking van het 'Atlantisch Handvest'.) 1

21 maximumscore 2

Voorbeeld van een juist antwoord:

- Het zelfbeschikkingsrecht houdt in dat ieder volk het recht heeft om de eigen toekomst te bepalen (recht op een eigen staat). 1
- Voorbeeld: het feit dat Duitsland het verdrag kreeg opgelegd en dus niet over de eigen toekomst mocht beslissen. / Elzas-Lotharingen werd bij Frankrijk gevoegd zonder inspraak van het Duitse volk. 1

22 maximumscore 2

Kern van een juist antwoord:

- Nogal wat van de succesvolle kapitalisten tijdens de industriële revolutie waren joden en juist dat joods zijn werd hun heel kwalijk genomen. 1
- Vanwege heftige, religieus geïnspireerde jodenvervolgingen in Oost-Europa vluchtten veel Oost-Europese joden naar Midden- en West-Europa en de Verenigde Staten. Vooral in Midden-Europa (Oostenrijk en Duitsland) ontstond daardoor grote afkeer van deze vluchtelingen, die een concurrentie vormden voor de 'eigen' arbeiders. 1

23 maximumscore 2

Kern van een juist antwoord:

In de Sovjet-Unie kwam het oprukkende Duitse leger nog veel meer joden tegen. Om verlost te worden van de joden besloot Hitler in januari tijdens de geheime Conferentie van Wannsee dat het jodenprobleem opgelost moest worden door de 'Endlösung'. Dat is de totale vernietiging van de joden door ze massaal te vergassen in concentratiekampen in Oost-Europa.

Opmerking: Voor deze vraag kunnen 2 of 0 scorepunten gescoord worden.

Vraag	Antwoord	Scores

24 maximumscore 2

Kern van een juist antwoord is:
Japan wilde de Britse, Amerikaanse en vooral de Nederlandse koloniën veroveren om aan belangrijke grondstoffen te komen. Het belangrijkste obstakel voor de plannen van Japan vormde de Amerikaanse vloot. Daarom besloot het Japanse opperbevel om de Amerikaanse vloot op Pearl Harbor aan te vallen.

Opmerking: Voor deze vraag kunnen 2 of 0 scorepunten gescoord worden.

25 maximumscore 4

Kern van een juist antwoord is:
- De eerste fase: Blitzkrieg (1939-1941).
- De tweede fase: start van de oorlog in Zuidoost-Azië en de VS in de oorlog (in 1941-1942).
- De derde fase: De Duitse terugtocht en totale overgave (in 1943-1945).

Acties van de eerste fase:
- Aanval en verovering van Polen (in 1939).
- Aanval en verovering van Noord- en West-Europa (in 1940).
- Aanval op de Sovjet-Unie (in 1941).

Opmerking: bij beide onderdelen van de opdracht geldt:

Indien 3 antwoorden juist	*2*
Indien 2 juist	*1*
Indien minder dan 2 juist	*0*

26 maximumscore 2

Kern van een juist antwoord:
- Jazzmuziek is door zwarte Amerikanen (de artiest is een zwarte man) bedachte en gespeelde muziek. Zwarten behoren volgens de rassenleer van het nationaalsocialisme tot minderwaardige rassen. Bovendien was jazz wilde muziek die niet paste bij het hoogwaardige Duitse volk. 1
- De davidsster op de revers van het kostuum van de artiest suggereert dat de joden iets met jazzmuziek te maken hadden. 1

27 maximumscore 2

Voorbeeld van een juist antwoord:
- Er kwamen uitzendingen in het Papiaments op de radio. 1
- Er kwamen Papiamentstalige artikelen in kranten en tijdschriften. 1

28 maximumscore 4

Voorbeeld van een juist antwoord
- Boy Ecury en George Maduro 2
- Nederlands-Indië / Indonesië 1
- Om tegen de Japanners in Nederlands-Indië / Indonesië te vechten. 1

Vraag	Antwoord	Scores

29 maximumscore 4

- Attlee van Groot-Brittannië
- de Gaulle van Frankrijk
- Truman van de VS

*Opmerking: **leider én land** moeten genoemd worden om het scorepunt toe te kennen.*

Indien 3 combinaties juist	*2*
Indien 2 combinaties juist	*1*
Indien minder dan 2 combinaties juist	*0*

Drie belangrijke afspraken:
- De verdeling van Duitsland wordt gedaan zoals in Jalta afgesproken.
- Het bezette Duitsland, verdeeld in bezettingszones, blijft wel een economische eenheid.
- De door de Sovjet-Unie bezette zone van Duitsland gaat de drie andere zones van voedsel voorzien.

Indien 3 antwoorden juist	*2*
Indien 2 juist	*1*
Indien minder dan 2 juist	*0*

30 maximumscore 3

Voorbeeld van een juist antwoord:
- Voorkomen van een ernstige economische, sociale en politieke achteruitgang in Europa. 1

Opmerking: Alle 3 motieven moeten worden vermeld om het scorepunt toe te kennen.

- Marshallplan was juist wel gericht tegen de Sovjet-Unie met zijn communisme. 1
- Spanje was een fascistisch land. 1

31 maximumscore 4

Voorbeeld van een juist antwoord:
- Noord-Korea viel Zuid-Korea aan met als doel het land te herenigen onder een communistisch bewind 1
- Zuid-Korea vroeg de Verenigde Naties hulp en die stuurde troepen onder leiding van de Verenigde Staten om de vrede te herstellen. 1
- Communistisch China en de Sovjet-Unie. (beide noemen voor 1 punt) 1
- De Verenigde Staten hielden rekening met het feit dat de Sovjet-Unie toen/ in 1950 ook over atoombommen beschikte. 1